

FINESTRA D'OPORTUNITAT

Sistemes electorals i parlaments

per Quim Bosch

La discussió sobre les bondats i maldats del nostre **sistema electoral** apareixen i desapareixen cíclicament. Alguns **analistes** arriben sovint a la conclusió que els partits catalans i bascos estan sobre representats, però tendeixen a amagar alguns aspectes del sistema electoral que ho qüestionarien.

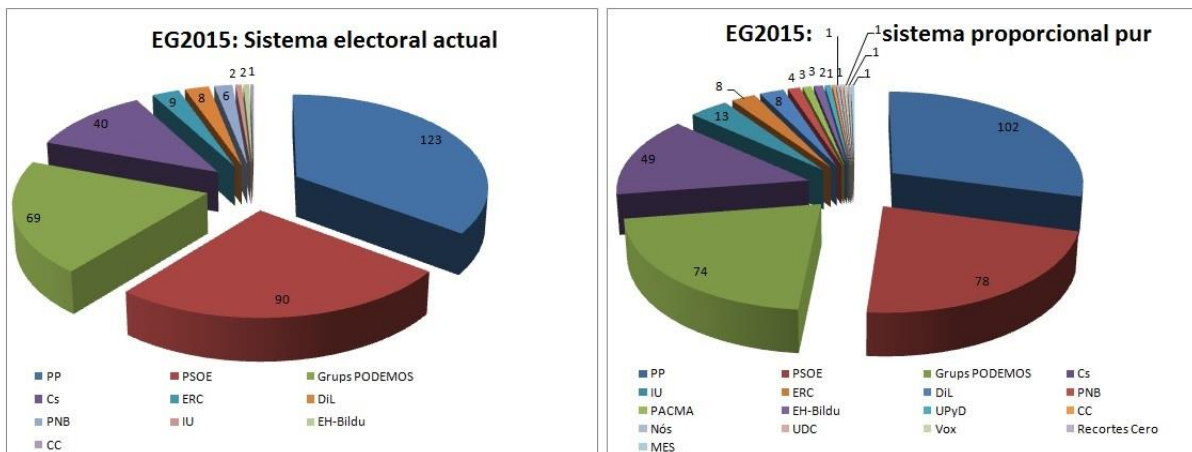
Anem a pams. Els escons del **Congrés de Diputats**, com els del Parlament de català, es distribueixen en **dues etapes**. En primer lloc es reparteixen els escons de la cambra (350 al Congrés, 135 al Parlament) entre les **circumscripcions electorals**, en funció del **cens**. Després es fa un **segon repartiment**, el dels escons de cada circumscripció entre els partits polítics, en funció dels vots.

En ambdós casos es fa servir un sistema proporcional (com més som, més ens en toquen). Però en cap dels dos casos el sistema és purament **proporcional**. El que és curiós és que mentre en la primera distribució les correccions afavoreixen els petits, en la segona afavoreix els grans. En el primer cas, que s'afavoreixin les províncies més petites fa que, com es diu sovint, un vot a Lleida valgui més que a Barcelona. En el segon cas, la **lleï d'Hondt** dóna lloc al "**vot útil**" que afavoreix els partits més votats. En un cas s'apel·la a la **cohesió territorial**, en l'altre a la **governabilitat**.

Les anàlisis que arriben de ponent acostumen a defensar la tesi que l'actual model sobrerrepresenta els partits "nacionalistes" i en nom de la justícia suggereixen que Espanya sigui una **única circumscripció electoral**. Per arribar a aquesta conclusió obvien l'efecte de la

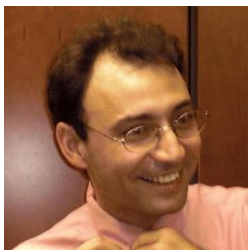
lleis d'Hondt i s'agafen a l'efecte "circumscripció electoral petita". A l'hora de parlar de quants vots calen per obtenir un escó a diferents llocs, però, convindria tenir present que les circumscripcions electorals més petites són, de bon tros, Ceuta i Melilla.

En aquestes eleccions, el sistema electoral ha penalitzat especialment **Izquierda Unida**, com a les anteriors va penalitzar **UPyD**, però els grans beneficiats no han estat mai els partits catalans o bascos. Agafem els resultats de les últimes eleccions espanyoles i distribuïm els escons de manera purament proporcional. Com canviaria el panorama? A l'esquerra del següent gràfic teniu la composició actual del Parlament i a la dreta la que tindria amb circumscripció electoral única i sense llei d'Hondt.

A qui hauria beneficiat un sistema electoral pur, amb circumscripció única? Principalment a Izquierda Unida, que tindria 11 escons més. Però també a Ciutadans (que en tindria 9 més), l'univers de Podem (5 més: 3 de Podemos, 1 d'En Comú Podem, i 1 de Compromís), el PACMA (que hauria entrat amb 3 escons), UPyD (retindria 2 escons), EH-Bildu (que tindria 1 escó més) i fins a 5 partits que haurien entrat amb 1 escó (Nós, UDC, Vox, Recortes Cero i Més).

I qui s'ha beneficiat de l'actual sistema electoral? ERC (que ha obtingut 1 escó més del que tindria amb un sistema electoral pur) i el PNB (que n'ha obtingut 2 més). Però principalment el PSOE (a qui atorga un bonus de 12 escons) i el PP (21 escons).

QUIM BOSCH

Barcelona, 1966. Doctor en Física pel Trinity College Dublin (1995) i màster en Comunicació Científica per l'IDEC-UPF (2005). Fa anys es va passar al cantó fosc, la gestió de l'R+D, i actualment és gerent de l'Institut de Física d'Altes Energies (IFAE), un dels sis centres CERCA que integren el Barcelona Institute of Science and Technology (BIST). Ho compagina amb la divulgació científica: traductor del programa "HiRISE Beautiful Mars", primer –i fins ara únic- recurs en català d'una missió activa de la NASA, i autor del conte "Take, el fotó". Podeu llegir-me a: <http://blocs.mesvilaweb.cat/quimbosch>.

